

лерської породи 2 ГЕГ 817±9,8 дня. Коефіцієнти варіації відповідно: 14,99%, 12,5%, 15,2%. Тварини, які народилися в умовах півдня України і вирощені на фермі – репродуктори, мають достовірні розходження як у порівнянні зі своїми матерями англєрської породи, так і з первістками червоної степової породи.

Обчислені нами коефіцієнти відтворювальної здібності свідчать про достатньо високий її рівень і стабільність в суміжних генераціях. Коефіцієнт відтворювальної здібності (КВЗ) склав 0,99-1,02, а індекси плодючості по Уилкоксу – 99,5 і 102,2 і по Дохи – 48,5-50,1.

З 100 завезених з Німєччини нетелів вибули з подальшого відтворення після першого отелення 36% тварин. З числа тих, що залишились: 4 отелення мали 17,2%, 5-7 отелєнь – 54,7%, 8 отелєнь і більше – 28,1% корів. Корови другий ГЕГ мають такий розподіл: вибули після першого отелення 39,0%, інші склали: 44,3% що телїли-ся 2-4 рази, 49,3% – 5-7 разів і що мають 8 отелєнь і більш – 6.4%. Подальше вивчення характеру адаптивних змін дозволить прискорити акліматизацію шляхом відбору тварин, найбільш пристосованих до умов середовища, а наступним добором бажані якості відібраних тварин можуть бути закріплені і розвинуті у їх нащадків.

Лїтература

1. Болгов А.Е., Карманова Е.П. Использование айширского скота для улучшения молочных пород. – М.: Росагропромиздат, 1989.
2. Борьба В.И., Дехтярев П.А. Влияние адаптации на результативность селекции коров в стаде-репродукторе англєрского скота / Научно-производственная конференция "Новые методы селекции и биотехнологии в животноводстве". Часть 1. Селекционные методы совершенствования пород и популяций.- Киев, 1991

УДК 636.5.082.2

МІНЛИВІСТЬ МІРНИХ ОЗНАК ГУСЕЙ В РАНЬОМУ ОНТОГЕНЕЗІ

В.В.ДСЬБРОВ – к.с.-г.н., доцент

Екстер'єрні і конституціональні особливості вивчаються досить тривалий період часу, однак критерії інтегрованої оцінки генотипу за ваговими, лінійними, об'ємними вимірами в достатній мірі не зроблені.

В останні роки активно розробляються питання оцінки типологічних особливостей тварин у зв'язку з їх репродуктивними і продуктивними якостями, бо відомо, що тип тварини визначає особливості будови тіла та мету їх використання.

В якості методичних підходів використовується вивчення адаптивної норми різних класів розподілу за мірними ознаками (Вrinks J., 1972, Vohn D., 1990), оцінка інтенсивності формування тварин (Taylor J.F., 1985), питомої щільності тіла, відхилення від модального типу, або співвідношення параметрів популяції та окремих вибірок з неї (Свиридова С.Н., 1990). Певний вклад у вивчення типологічних особливостей організму внесли дослідження В.І.Яременко (1990), М.Г.Полякова (1994), в яких встановлено, що особини різного напрямку продуктивності відрізняються за параметрами вагових і мірних ознак.

Виходячи з цих передумов нами проведені дослідження вікових змін мірних ознак і відносного їх приросту гусенят поєднання рейнські х (рейнські х кубанські) (табл. 1, 2).

Найбільш висока енергія росту (приріст живої маси) виявилась за період до 20-добового віку, а далі вона поступово уповільнюється. Проте спостерігається певна ритмічність, тобто періодичне повторне зростання і зниження енергії росту.

Таблиця 1 – Вікові зміни мірних ознак гусей (поєднання Р х (Р х К))

Вік, днів	Жива маса, кг		Довжина, см						Обхват грудей, см	
			тулуба		шиї		плесни			
	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	Cv	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	Cv	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	Cv	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	Cv	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	Cv
10	0,28±0,03	35,20	16,4±0,71	13,54	7,8±0,38	15,75	4,4±0,16	11,73	23,5±0,68	9,21
20	0,60±0,03	17,96	18,1±0,67	11,17	9,7±0,24	13,78	5,1±0,17	11,13	26,0±0,73	8,88
30	0,85±0,03	12,54	19,7±0,59	9,58	10,7±0,49	14,64	5,8±0,13	7,27	27,9±0,69	7,82
40	1,47±0,04	8,87	21,5±0,58	8,56	11,0±0,51	14,84	6,6±0,22	10,56	30,7±0,57	5,95
50	2,33±0,07	9,69	24,9±0,69	8,76	13,5±0,76	17,89	6,9±0,17	8,22	35,9±1,05	9,32
60	3,45±0,12	11,31	33,3±1,01	9,61	15,4±0,73	15,05	7,1±0,23	10,39	44,2±0,78	5,62

Таблиця 2 – Вікові зміни відносного приросту мірних ознак (поєднання Р х (Р х К))

Період, днів	Відносний приріст, %				
	живої маси	довжини тулуба	довжини шиї	довжини плесни	обхвату грудей
10-20	72,7	9,85	21,70	14,7	10,1
21-30	34,5	8,46	9,80	12,8	7,1
31-40	53,4	8,73	2,76	12,9	9,5
41-50	45,2	14,60	20,40	4,4	15,6
51-60	38,9	28,80	13,10	2,8	20,5
61-360	44,4	6,40	52,60	13,1	3,7

Так, відносний приріст живої маси з 72,7% за період 10...20 діб, різко зменшується до 34,5% за період 21...30, потім знову підвищу-

ється до 53,4% за період 31...40 діб з поступовим зниженням до 60-добового віку.

Розвиток окремих статей гусенят також неоднаковий. Відносний приріст довжини тулуба має специфічний профіль. Енергія росту його до 40-добового віку знаходиться майже на одному рівні (9,8...8,4%). Починаючи з 40 діб приріст цієї ознаки збільшується (14,6%), досягаючи максимального значення за період 51...60 діб (28,8%). В подальшому ріст тулуба майже припиняється. За період 61...360 діб відносний приріст становить 6,4%.

Аналогічну закономірність відносного приросту має і ознака обхват грудей. Значне зростання цієї ознаки спостерігається з 40-добового віку, що вірогідно, пов'язано з значним ростом м'язів і відкладанням жирової клітковини.

Відносний приріст довжини шиї характеризується різким ростом її в перший період життя (більше 21%), уповільненням росту з 21 до 40 діб, а потім активним приростом цієї ознаки в період 41...50 діб (20,4%).

Однак, на відміну від інших мірних ознак формування довжини шиї до її значення, характерного для дорослих особин, в основному відбувається з 61 до 360 діб. Про це свідчить величина відносного приросту протягом зазначеного періоду (52,6%).

Крива відносного приросту довжини плесни має рівномірно спадаючий вигляд, що вказує на поступове зменшення інтенсивності росту цієї ознаки протягом всього періоду.

Подальша інтенсифікація гусівництва викликає необхідність більш широкого впровадження в практику цілеспрямованої селекції за обмеженою кількістю ознак.

При порівнянні різних селекційних програм деякі дослідники встановили, що найефективнішою є селекція за індексом. Індексна селекція ґрунтується на об'єднанні кількох показників, які необхідно поліпшувати як один загальний. Він дає узагальнюючу оцінку тварини, тому за індексної селекції відбирають не окремі ознаки, а організми, які являють собою цілісну систему взаємозв'язаних ознак.

Теоретичною передумовою ефективності селекції за індексами є наявність у кожній популяції великої кількості дрібних мутацій, що обумовлює появу особин з відповідними відхиленнями у величині ознак, а значить, і в коефіцієнті кореляції. Але при селекції за окремими ознаками ці відхилення можуть не помічатися і елімінуватись. Селекція за вірно складеним індексом дозволяє помічати ці незначні відхилення в зв'язках між ознаками і відібрати особин з необхідною комбінацією генів.

Проведеними дослідженнями встановлено певну диференціацію вивчених генотипів за комплексом мірних ознак, що дає підста-

ву стверджувати про порідні відмінності гусей, їх розходження за індексами будови тіла. Це відкриває перспективи добору особин з оптимальним їх значеннями.

З цією метою нами вивчені (табл. 3) вікові зміни пропорцій окремих статей, а також значення індексів масивності, ейризомії, довгошийості за горьковських і двопородних помісей Р х К ($r = -0,166... -0,014$). Кореляційний зв'язок живої маси з вимірами статей встановлено і у віковому аспекті. Так, зв'язок цієї ознаки з довжиною тулуба і обхватом грудей зменшується з віком (з довжиною тулубі від 0,752 в 10-добовому віці до 0,437 в 50-добовому, з обхватом грудей від 0,843 до 0,242).

Таким чином, проведені дослідження типологічних особливостей генофонду гусей показали, що генотипи не однорідні за ступенем мінливості мірних ознак, а відносний приріст окремих статей в процесі онтогенезу має певну ритмічність, періодичне повторне зростання і зниження енергії росту. Порідні відмінності індексів будови тіла відкривають можливості добору особин з оптимальним їх поєднанням.

УДК 636.32/38-082

СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ВОВНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ТОНКОРУННИХ ОВЕЦЬ

Т.І.НЕЖЛУКЧЕНКО – к.с.-г.н., доцент

Створення конкурентноспроможного вівчарства в значній мірі обумовлено використанням інтенсивних факторів розвитку галузі, до яких відносяться сучасні досягнення генетики, кібернетики і біотехнології. Це дозволить інтенсифікувати селекційний процес удосконалення існуючих і створення нових, більш високопродуктивних ліній, типів і порід овець. Особливого значення це питання набуває в тонкорунному вівчарстві, питома вага якого найбільш висока в загальному виробництві продукції вівчарства.

Серед методів підвищення вовнової продуктивності важливе значення має визначення оптимальної долі кривості австралійських мериносів при поглинальному і відтворному схрещуванні з асканійською тонкорунною породою, а також встановлення селекційно-технологічної ролі маток у стаді, моделювання і прогнозування росту та розвитку тварин.

Нами розроблена регіональна система розведення овець тонкорунних порід, яка передбачає як використання чистопорідного